

”Begrän om förhåndsavgräande – Området med frihet, säkerhet och rättvisa – Asylpolitik – Direktiv 2011/95/EU – Villkor för beviljande av flyktingstatus – Vägran att fullgöra militärtjänst – Artikel 9.2 e – Ursprungsstatens lagstiftning föreskriver inte någon möjlighet till vapenvägran – Skydd för personer som flytt sitt ursprungsland efter det att fristen för uppskov med militärtjänsten har löpt ut – Artikel 9.3 – Samband mellan de skäl som anges i artikel 10 i detta direktiv och de åtal och straff som avses i artikel 9.2 e i samma direktiv – Bevis”

I mål C-238/19,

angående en begäran om förhåndsavgräande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Verwaltungsgericht Hannover (Förvaltningsdomstolen i Hannover, Tyskland) genom beslut av den 7 mars 2019, som inkom till domstolen den 20 mars 2019, i målet

EZ

mot

Bundesrepublik Deutschland,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av J.-C. Bonichot (referent), ordförande för första avdelningen tillika tillförordnad ordförande på första avdelningen, samt domarna C. Toader och M. Safjan,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitisekretärer: handläggaren R. Schiano,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 5 mars 2020,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- EZ, genom S. Schröder, Rechtsanwältin,
- Bundesrepublik Deutschland, genom A. Hortalmas, i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom R. Kanitz, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom S. Grtineid och M. Condou-Durande, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 28 maj 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhåndsavgräande avser tolkningen av artikel 9.2 e och 9.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att beaktas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan den syrisk medborgaren EZ och Bundesrepublik Deutschland (Förbundsrepubliken Tyskland) angående beslutet från Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (den federala myndigheten för migration och flyktingar, Tyskland), att neka EZ flyktingstatus.

Tillämpliga bestämmelser

Genèvekonventionen

3 Artikel 1 A i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning, som undertecknades den 28 juli 1951 i Genève (*Föreata nationernas fördragssamling*, volym 189, s. 150, nr 2545 (1954)) och trädde i kraft den 22 april 1954, i dess kompletterade version enligt protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967, vilket i sin tur trädde i kraft den 4 oktober 1967 (nedan kallad Genèvekonventionen), har följande lydelse:

”I denna konvention avses med uttrycket ”flykting” följande personer, nämligen

...

(2) den, som i anledning av valgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning befinner sig utanför det land, vari han är medborgare, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, ické önskar begagna sig av sådaga landskydd, eller den som, utan att vara medborgare i något land befinner sig utanför det land, vari han tidigare haft sin vanliga vistelseort, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, ické önskar att återvända dit.

...

Direktiv 2011/95

4 Skalen 2, 4, 12, 24 och 29 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”(2) En gemensamt syftspolitik, som omfattar ett gemensamt europeiskt asylsystem, utgör en integrerad del av Europeiska unionens mål att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för personer som tvungande av omständigheterna söker skydd inom unionen på laglig väg.

...

(4) Genèvekonventionen ... utgör grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar.

...

(12) Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en minimnivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.

...

(24) Det är nödvändigt att införa gemensamma kriterier för när asylsökande skall erkännas som flyktingar i den mening som avses i artikel 1 i Genèvekonventionen.

...

(29) Ett av villkoren för att kunna betraktas som flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen är att det finns ett orsakssamband mellan förföljelsegrunderna, nämligen ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och förföljelsen eller avsaknaden av skydd mot förföljelse.”

5 I artikel 2 d i detta direktiv anges att med ”flykting” avses ”en tredjelandsmedborgare som med anledning av valgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd ...”.

6 I artikel 4 i nämnda direktiv, som återfinns i kapitel II med rubriken ”Bedömning av ansökningar om internationellt skydd”, föreskrivs följande:

1. Medlemsstaterna får betrakta det som en sökandes skyldighet att så snart som möjligt lägga fram alla faktorer som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd. Det är medlemsstaternas skyldighet att i samarbete med den sökande bedöma de relevanta faktorerna i sökningen.

2. De faktorer som det hänvisas till i punkt 1 utgörs av den sökandes utsagor och alla handlingar som den sökande förfogar över angående den sökandes ålder, bakgrund, inklusive relevanta släktingars bakgrund, identitet, nationalitet(er), tidigare bostättningsländer (länder) och -orter(er), tidigare asylansökningar, resvägar och reschallningar samt orsakerna till ansökan om internationellt skydd.

3. Bedömningarna av en ansökan om internationellt skydd ska vara individuell, och följande ska beaktas:

- a) Alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om ansökan, inbegripet lagar och andra författningar i ursprungslandet samt det sätt på vilket dessa tillämpas.
- b) De relevanta utsagor och handlingar som den sökande har lämnat, inklusive information om huruvida sökanden har varit eller blivit utsatt för förföljelse eller allvarlig skada.
- c) Sökandens personliga ställning och förhållanden, inklusive faktorer som bakgrund, kön och ålder, så att det kan bedömas huruvida de handlingar den sökande har blivit eller skulle kunna bli utsatt för, på grundval av sökandens personliga omständigheter, skulle innebära förföljelse eller allvarlig skada.
- d) Om den sökande efter att ha lämnat ursprungslandet ägnat sig åt en verksamhet, vars enda syfte eller vars huvudsyfte var att skapa de nödvändiga förutsättningarna för att ansöka om internationellt skydd, ska man bedöma om denna verksamhet skulle utsätta den sökande för förföljelse eller allvarlig skada om han eller hon återvänder till landet.
- e) Om man rimligen kan förvänta sig att den sökande begagnar sig av skyddet i ett annat land där han eller hon kan hävda medborgarskap.

4. Det faktum att den sökande redan har varit utsatt för förföljelse eller annan allvarlig skada, eller för direkta hot om sådan förföljelse eller sådan skada, är en allvarlig indikation på att den sökandes fruktan för förföljelse är valgrundad eller att det finns en verklig risk för att han eller hon kommer att lida allvarlig skada, såvida det inte finns godska skäl till att anta att sådan förföljelse eller allvarlig skada inte kommer att uppstås.

5. När medlemsstaterna tillämpar principen att det är den sökandes skyldighet att styrka sin ansökan om internationellt skydd, och den sökandes uppgifter inte kan styrkas av skriftliga eller andra bevis, ska sådana uppgifter inte behöva bekräftas om följande villkor är uppfyllda:

- a) Sökanden har gjort en genuin ansträngning för att styrka sin ansökan.
- b) Alla relevanta faktorer som den sökande förfogar över har lagts fram och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas.
- c) Sökandens uppgifter befinns vara sammanhängande och rimliga och strider inte mot tillgänglig specifik och allmän information som rör den sökandes ärende.
- d) Sökanden har ansökt om internationellt skydd så tidigt som möjligt, såvida inte sökanden kan framföra godska skäl till varför han eller hon inte gjort det.
- e) Sökandens allmänna trovärdighet är fastställd.”

7 I artikel 9 i samma direktiv, med rubriken ”Förföljelse”, anges följande:

”1. För att betraktas som förföljelse enligt lydelsen i artikel 1 A i Genèvekonventionen krävs att handlingarna i fråga:

a) är tillräckligt allvarliga till sin natur eller på grund av sin upprepning för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som undertecknades i Rom den 4 november 1950), eller

b) är en ackumulering av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett liknande sätt som i led a.

2. Förföljelse, enligt punkt 1, kan bl.a. ta sig uttryck i

...

c) åtal eller straff för vägran att utföra militärtjänst i en konflikt om fullgörandet av militärtjänst skulle innebära brott eller handlingar som omfattas av skålen för undantag i artikel 12.2.

...

3. Enligt artikel 2 i måste det finnas ett samband mellan de skäl som anges i artikel 10 och den förföljelse som anges i punkt 1 i den här artikeln eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse.”

8 Artikel 10 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till följande faktorer vid bedömningen av skålen till förföljelsen:

...

c) Begreppet politisk åskådning ska särskilt inbegripa när någon har en åsikt, tanke eller tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse enligt artikel 6 och deras politik eller metoder, oavsett om sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro.

2. Vid bedömningen av huruvida en sökande har en valgrundad fruktan för förföljelse är det irrelevant huruvida sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning som är skålet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs den sökande av den som utövar förföljelsen.”

9 Artikel 12 i direktivet, som har rubriken ”Undantag”, föreskriver följande i dess punkt 2:

”En tredjelandsmedborgare eller en statslös person kan inte anses som flykting om det finns synnerliga skål för att anta att

a) han eller hon har förövat ett brott mot freden, krigsförbytelse eller brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,

...

Tysk rätt

10 I 3 § Asylgesetz (asylagen), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad AsylG), med rubriken ”Beviljande av flyktingstatus”, föreskrivs följande:

”(1) En utlänning ska anses som flykting, i den mening som avses i [Genèvekonventionen], om han eller hon,

1. med anledning av valgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp,

2. befinner sig utanför det land (ursprungsland)

a) i vilket han eller hon är medborgare och vars skydd han eller hon inte kan eller, på grund av denna fruktan, inte vill begagna sig av.

...

(2) En utlänning anses inte vara flykting, i den mening som avses i stycke 1, när det finns synnerliga skål att anta att

1. han eller hon har förövat ett brott mot freden, en krigsförbytelse eller ett brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,

2. han eller hon har begått ett grovt icke-politiskt brott utanför Förbundsrepubliken Tyskland, innan vederbörande fick tillträde till landet som flykting, särskilt grymma handlingar, även om de begåtts i förment politiskt syfte, eller

3. han eller hon har gjort sig skyldig till gärningar som strider mot Förenata nationernas system och vederbörande.

...

11 I 3a § AsylG, med rubriken ”Förföljelse”, anges följande:

”(1) En handling ska betraktas som förföljelse, i den mening som avses i 3 § stycke 1, om den

1. är tillräckligt allvarliga till sin natur, eller på grund av den har upprepats, för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, ... eller

2. den är en ackumulering av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett liknande sätt som de som avses i stycke 1.

(2) Förföljelse, i den mening som avses i stycke 1, kan bland annat ta sig uttryck i

...

5. åtal eller straff för vägran att utföra militärtjänst i en konflikt om fullgörandet av militärtjänst skulle innebära brott eller handlingar som omfattas av skålen för undantag i 3 § stycke 2 i denna lag.

...

(3) Det måste finnas ett samband mellan de skål för förföljelsen som anges i 3 § stycke 1 punkt 1 jämförd med 3b §, och den förföljelse som anges i styckena 1 och 2 i den här paragrafen eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse.”

12 I 3b § AsylG, med rubriken ”Skål till förföljelsen”, föreskrivs följande:

”(1) Vid bedömningen av skålen till förföljelsen enligt 3 § stycke 1 punkt 1 ska följande omständigheter beaktas:

...

5. Begreppet politisk åskådning ska särskilt inbegripa när någon har en åsikt, tanke eller tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse enligt 3c § och deras politik eller metoder, oavsett om sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro.

(2) Vid bedömningen av huruvida en utlänning har en valgrundad fruktan för förföljelse är det irrelevant huruvida sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning som är skålet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs utlänningen av den som utövar förföljelsen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 EZ, som är syrisk medborgare, lämnade sitt land den 6 november 2014. Han anslände till Tyskland den 5 september 2015 och ansökte om asyl den 28 januari 2016.

14 Han uppgav att han hade flytt från Syrien i november 2014 för att han inte ville fullgöra sin militärtjänst där av rädsla för att behöva delta i inbördeskriget. Han hade fått uppskov med sin militärtjänstgöring till och med februari 2015 för att hans sluffa från Syriens universitetstudier.

15 Den 11 april 2017 beviljade den federala migrations- och flyktingmyndigheten honom subsidiärt skydd, men avlog hans asylansökan med motiveringen att han inte själv hade varit utsatt för den förföljelse som ledde till att han lämnade landet. Enligt denna myndighet skulle den beröda personen, som endast hade flytt från inbördeskriget, inte behöva fruktas förföljelse om han återvänder till Syrien. Under alla omständigheter finns det inget samband mellan den sökandes fruktan för förföljelse och de skål till förföljelse som kan ge rätt till erkännande av flyktingstatus.

16 Den 1 maj 2017 överklagade EZ detta beslut till den hänskjutande domstolen, Verwaltungsgericht Hannover (Förvaltningsdomstolen i Hannover, Tyskland). Han anser i huvudsak att han, på grund av att han flytt från sitt ursprungsland för att undandra sig skyldigheten att fullgöra militärtjänsten och på grund av sin asylansökan i Tyskland, är utsatt för en risk för förföljelse som motiverar att han ska beviljas flyktingstatus.

17 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att det inte finns någon nationell rättspraxis avseende asylansökningar som lämnats in av syrisk medborgare som har flytt från sitt land för att undslippa militärtjänsten och av denna anledning skulle kunna vara föremål för åtal och straff för det fall de återvänder till sitt land.

18 Ska denna bakgrund beslutade Verwaltungsgericht Hannover (Förvaltningsdomstolen i Hannover) att vilande-förklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 9.2 e i direktiv 2011/95 tolkas så, att kriteriet för ”vägran att utföra militärtjänst i en konflikt” inte kräver att den beröda personen har vägrat utföra militärtjänst inom ramen för ett formellt förfarande för sådan vägran, om ursprungslandets lagstiftning inte föreskriver en möjlighet att vägra militärtjänst?

2) Om fråga 1 ska besvaras jakande: Skyddar artikel 9.2 e i [direktiv 2011/95], genom kriteriet ”vägran att utföra militärtjänst i en konflikt”, även personer som efter att ett uppskov för militärtjänst har löpt ut inte installerar sig vid ursprungslandets militära förvaltning och i stället undandrar sig obligatorisk inbördeskrig genom att fly?

3) Om fråga 2 besvaras jakande: Ska artikel 9.2 e i [direktiv 2011/95] tolkas så, att även för en värmpliktig som inte känner till vilken militär enhet han i framtiden kommer att tillhöra, skulle militärtjänsten direkt eller indirekt ”inbefatta brott eller handlingar som omfattas av skålen för undantag i artikel 12.2” endast på den grunden att de väpnade styrkorna i hans ursprungsland är demokratiska begär sådana brott eller handlingar med hjälp av värmpliktiga?

4) Ska artikel 9.3 i [direktiv 2011/95] tolkas så, att det, även i fall då förföljelse enligt artikel 9.2 e i [det direktivet] föreligger, enligt artikel 2 d måste finnas ett samband mellan de skål som anges i artikel 10 i [samma direktiv] och den förföljelse som anges i artikel 9.1 och 9.2 i detsamma eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse?

5) För det fall att fråga 4 ska besvaras jakande: Ska sambandet som avses i artikel 9.3 i [direktiv 2011/95], jämförd med artikel 2 d i samma direktiv, mellan förföljelsen genom åtal eller straff för vägran att utföra militärtjänst och skålen för förföljelse anses föreligga redan om åtal eller straff är knutet till vägran?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande frågor

19 Det ska för det första erinras om att det av skålen 4 och 12 i direktiv 2011/95 framgår att Genèvekonventionen utgör grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar och att direktivet bland annat antogs för att medlemsstaterna ska tillämpa gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd.

20 Bestämmelserna i direktiv 2011/95 ska följaktligen tolkas mot bakgrund av dess systematik och ändamål, med beaktande av Genèvekonventionen och de andra tillämpliga fördrag som avses i artikel 78.1 FEUF. Såsom framgår av skål 16 i direktiv ska tolkningen även stå i överensstämmelse med de rättigheter som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, punkt 23 och där angivna rättspraxis).

21 Det ska för det andra erinras om att en flykting, i enlighet med vad som anges i artikel 2 d i direktiv 2011/95, är en tredjelandsmedborgare som befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare ”med anledning av valgrundad fruktan för förföljelse” på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp och som inte kan eller ”på grund av sin fruktan” inte vill begagna sig av det landets ”skydd”. Den beröda medborgaren måste således, till följd av omständigheter som föreligger i vederbörandes ursprungsland, hysa valgrundad fruktan för förföljelse på grund av minst ett av de fem skål som räknas upp i direktivet och i Genèvekonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, punkt 24 och där angivna rättspraxis).

22 För det tredje understryker domstolen att det i artikel 9 i direktiv 2011/95 definieras vilka omständigheter som gör att en handling kan anses utgöra förföljelse, i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen. En sådan handling består enligt artikel 9.1 a i direktivet var tillräckligt allvarlig till sin natur eller på grund av sin upprepning för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Vidare anges i artikel 9.1 b i direktivet att en ackumulering av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett liknande sätt som de som anges i artikel 9.1 a i direktivet också ska anses utgöra förföljelse. Det framgår av dessa bestämmelser att ett ådömsättande av de grundläggande rättigheterna måste uppstå en viss allvarlighetsgrad för att det ska anses utgöra förföljelse, i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, punkt 25 och där angivna rättspraxis).

23 För det fjärde ska det erinras om att alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om en ansökan om internationellt skydd, relevanta utsagor och handlingar som den sökande har lämnat samt sökandens personliga ställning och förhållanden ska beaktas vid den individuella bedömningen av en sådan ansökan enligt artikel 4.3 a–4.3 c i direktiv 2011/95.

24 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som domstolen ska tolka artikel 9.2 e i direktiv 2011/95. Enligt denna bestämmelse kan förföljelse, i den mening som avses i artikel 9.1 i direktivet, bland annat ta sig uttryck i åtal eller straff för vägran att utföra militärtjänst i en konflikt, om fullgörandet av militärtjänst skulle innebära brott eller handlingar som omfattas av undantagsklausulerna i artikel 12.2 i samma direktiv.

25 Vad gäller det nationella målet framgår det däruöver att de uppgifter som lämnats av den hänskjutande domstolen att de brott som EZ, i egenskap av värmpliktig, hade kunnat komma att begå i samband med det syrisk inbördeskriget är ”krigsförbytelse” eller ”brott mot mänskligheten”, vilka avses i artikel 12.2 a i direktiv 2011/95.

Den första och den andra frågan

26 Den hänskjutande domstolen har ställt de två första frågorna, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 9.2 e i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att dessa bestämmelser utgör hinder för att det konstateras att en person har vägrat att fullgöra militärtjänst i en situation där den beröda personen inte har framställt sin vägran på lagstगत sätt i ett särskilt förfarande och att han flytt från sitt ursprungsland utan att installa sig till de militära myndigheterna, och när det i ursprungsstatens lagstiftning inte föreskrivs någon sådan möjlighet att vägra att fullgöra militärtjänsten.

27 Enligt artikel 9.2 e i direktiv 2011/95 ska den förföljelse som åberöps av den som ansöker om att beviljas flyktingstatus enligt denna bestämmelse vara en följd av personens vägran att fullgöra militärtjänsten. Denna vägran ska följaktligen utgöra det enda skålet för den beröda personen att undvika deltagande i de brott som avses i artikel 12.2 i samma direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, punkt 44).

28 Av detta följer att den omständigheten att den person som ansöker om att beviljas flyktingstatus har avstått från att använda ett förfarande för vapenvägran innebär att vägran form av skydd enligt artikel 9.2 e i direktiv 2011/95 är utesluten, såvida personen i fråga inte kan visa att vederbörande inte hade tillgång till något sådant förfarande i det konkreta fallet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, punkt 45).

29 När möjligheten att vägra att fullgöra militärtjänsten inte föreskrivs i ursprungsstatens lagstiftning och det följaktligen inte finns något förfarande här för, kan det inte heller av den vägrande krävas att han ska formalisera sin vägran enligt ett visst förfarande.

30 I ett sådant fall kan den vägrande, med hänsyn dels till att vägran är olaglig enligt ursprungsstatens lagstiftning, dels till de åtal eller straff som väntar den vägrande, inte rimligen förväntas ha uttryckt sin avskikt att vägra utföra sin militärtjänst inför de militära myndigheterna.

31 Dessa omständigheter är emellertid inte tillräckliga för att styrka att den beröda faktiskt har vägrat att fullgöra sin militärtjänst. I enlighet med artikel 4.3 a–4.3 c i direktiv 2011/95 ska en sökande om internationellt skydd, i likhet med övriga uppgifter som lagts fram till stöd för denna ansökan, bedömas med beaktande av alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om ansökan, de relevanta utsagor och handlingar som den sökande har lämnat, och sökandens personliga ställning och förhållanden, såsom det erinrats om i punkt 23 i denna dom.

32 Artikel 9.2 e i direktiv 2011/95 ska följaktligen tolkas så, att dessa bestämmelser inte utgör hinder för att det konstateras att en person har vägrat att fullgöra militärtjänst i en situation där den beröda personen inte har framställt sin vägran på lagstगत sätt i ett särskilt förfarande och att han flytt från sitt ursprungsland utan att installa sig till de militära myndigheterna, och när det i ursprungsstatens lagstiftning inte föreskrivs någon sådan möjlighet att vägra att fullgöra militärtjänsten.

Den tredje frågan